

פה גורם לאדם להכניס לביתו אדם אחר, שלא פגש מעולם, ולהרגיש כאילו הוא בן משפחתו הביולוגי? הרבה תשובות יכולות להיות על השאלה הזו. כמה מהן, מרגשות ומיוחדות, מסופרות בכתבה הזו.

הצטרפו אלינו למסע מרגש של ביקורי משפחות, וגלו שלפעמים משפחה היא הרבה מעבר להגדרה הרגילה. לפעמים היא מחבקת לתוכה בנים ובנות, סבא ודוד, שאינם קשורים אליה בקשר ביולוגי, אלא בקשר אמיץ של לבבות. והמעניין מכל? כל המארחים שבבתיהם ביקרנו, סבורים שהרווח כולו הוא שלהם דווקא.

תחנה ראשונה:

משפחת לרר, ביתר עילית

אסתי לרר מארחת את הבחור שתרמה לו כליה

כשאסתי לרר תרמה כליה דרך עמותת 'מתנת חיים' לפני שלוש שנים, היא הפכה בכך לתורמת הכליות האלטרואיסטית הצעירה ביותר במדינת ישראל. היא הייתה אז בת עשרים ושבע בסך הכל. "זו הייתה מתנת יום ההולדת שלי", היא מספרת בחיוך. "האמת היא שרציתי לתרום עוד קודם, רק שבארץ לא מאפשרים לנשים לתרום כליה לפני גיל עשרים וחמש, וגם ממליצים להיות אחרי כמה לידות. אז המתנתי עד אחרי לידת הילד השלישי שלי, וכשהוא היה בן שנתיים - עשיתי את זה".

יחד עם השיא ששברה אסתי, היא גם זכתה לדבר נוסף: "קיבלנו בן משפחה חדש", היא אומרת, ומתכוונת לכך מכל הלב. "האמת היא שמלכתחילה לא היה אכפת לי למי אתרום את הכליה. ביקשתי בסך הכל שמי שיקבל אותה יהיה יהודי, זה היה הדבר היחיד שהיה חשוב לי. "כשהייתי בתהליך הבדיקות שקדמו לתרומה, סיפרו לי שכל הנראה אתרום לבחור ממוצא אתיופי, אבל מעבר לכך לא ידעתי עליו שום פרט. רק למחרת הניתוח התברר לי הפרטים המלאים - מדובר בבחור יתום שאבא וסבא שלו נפטרו מאי ספיקת כליות. הוא עולה חדש, נמצא בתהליכי חזרה בתשובה ומטופל בדיאליזה. ככל שנחשפתי לעוד פרטים, כך התחלתי להבין עד כמה הוא בודד בעולם. בהמשך הוא סיפר שכל בני משפחתו מתגוררים במרכז קליטה בלוד ואינם שומרי מצוות. הוא התחיל להגיע אלינו לביקורים קבועים".

אסתי מתארת שהקשר בין משפחתה לבין הבחור הפך להיות כה הדוק, עד שבתה הבכורה סיפרה לחברותיה ש"אמא שלי תרמה כליה לאחי הגדול". "הוא הפך להיות אח גדול", צוחקת אסתי, אך מדגישה שהיא מתכוונת לכך במלוא הרצינות. "יומיים אחרי שהשתחררתי מבית החולים, הלכנו לבקר אותו יחד עם הילדים. הבאנו לו ציורים, בלונים וממתקים. בהבזק של רגע הילדים פשוט קישרו אותו למשפחה". ומאז הם לא נפרדים. "כבחור הוא הגיע אלינו המון, כמעט בכל

אישה ישראלית תורמת כליה לבחור אתיופי והוא הופך להיות כמו בן, מתנדב מציל חיים של ילד בן שש שהתחשמל ונעשה חלק מהמשפחה, משפחה חיפאית מאמצת סבא ניצול שואה, זוג עולים מרוסיה הופכים להורים למאות זוגות שהם שידכו, בתו של השליח מאמצת ילדים מתקרבים, ואין ספור בחורי ישיבות מצאו להם בית בירושלים | אורחים הם סמל הארעי: באים לרגע ושבים למקומם. אבל בשש משפחות מדהימות, הפך הארעי לקבע: האורחים היו לבני בית חשובים, רצויים וקשורים | לכבוד חג הסוכות ושפע האירוחים שהוא מציע, ביקרנו אצל המשפחות הללו וחזרנו עם סיפורים מעוררי השתאות | משפחה אחת גדולה

הדס אפיק
איור: אבימי

החופשות מהשיבה, וגם התארח הרבה בשבתות", היא מוסיפה. "לפני כשנה הוא התחתן. בעלי ואני חיתנו אותו ממש מאפס, כולל כל ההתחייבויות הכספיות. הגענו עם הילדים לחתונה וההתרגשות הייתה בשיאה. הילדים סיפרו לכל מי שרק רצה לשמוע שאח שלהם התחתן. שבועיים אחרי החתונה הוטל סגר בגלל הקורונה, וכמובן הזמנו את הזוג הצעיר לשהות אצלנו. הרגשנו שאי אפשר אחרת. "ברוך השם, לפני כחודשיים נולדה להם בת בכורה, והיולדת הגיעה מבית החולים להתארח אצלי, ממש כמו שבאים לאמא. זה היה הכי טבעי בעולם". כששומעים את אסתי מדברת קשה שלא להתרגש, אך היא מתייחסת לכך במלוא הטבעיות. "אלו הם החיים", היא מסבירה, "כשכתננתי לתרום כליה לא העליתי בקצה דעתי שהקשר עם המושטל יגיע לרמות כאלו, אבל לאורך כל הדרך אנחנו מרגישים שזה כל כך נכון עבורנו. אולי לאנשים מבחוץ זה נראה קצת מוזר, אבל התחושה שלי היא שמעבר לזכות העצומה שהייתה לי בעצם תרומת הכליה, גם זכיתי לתת לילדיי שיעור לחיים. תרמתי איבר ששוקל פחות מ-200 גרם, וקיבלתי משפחה שלמה וחיים שלמים. הזכות היא שלי, ואני מודה על כך בכל יום ויום".

תחנה שנייה:

משפחת איצקוביץ, ירושלים

חיה איצקוביץ מארחת את המתנדב שהציל את חיי בנה

"הסיפור שלנו קרה לפני כשנתיים, בשלהי חודש תמוז", מספרת חיה איצקוביץ. "בני מאיר היה אז בן שש. הוא שיחק על יד הבית שלנו, בשכונת מקור ברוך, ומצא עם חבריו מקלט ציבורי. הם נהנו לטפס על המשקופים ולקפוץ. כשהתחיל להיות מאוחר קראתי לו שייכנס הביתה, אלא שאז הוא כנראה תפס איזה חוט. כבר אז שמתי לב שמשהו ממש לא בסדר".

חיה מדגישה שעד לאותו מקרה היא לא ראתה מקרה של התחשמלות, לכן היא לא ידעה להסביר מה מתרחש מול עיניה. "אבל היה ברור לי שמתרחש משהו נורא ואיום - החוט ממש נדבק ליד של מאיר. הוא ניסה לנתק אותו, אבל לא הצליח".

איך הגבת באותם רגעים?

"נכנסתי לסוג של הלם, אבל עם זאת הייתי פעילה מאוד - רצתי אל מאיר וניתקתי אותו מהחוט, אחר כך סחבתי אותו לבית והזעקתי אמבולנס".

בשלב זה מצטרף לשיחתנו יוסי אייזנשטיין, מתנדב 'איחוד הצלה' שהגיע למקום. "הייתי ממש באזור", הוא מסביר, "וכשהגעתי לבית משפחת איצקוביץ גיליתי ילד שוכב על הרצפה, מחוסר הכרה - מה שנקרא דום לב. הבנתי מייד שמדובר בהתחשמלות והתחלתי בפעולות החייאה ושוקים חשמליים בסימולטור. אגב, זה המקום לציין שהתגובה של האם במקרה הזה דווקא הייתה עלולה להיות מסוכנת. חשוב לדעת שבמקרים של התחשמלות צריכים לנתק את הנפגע ממקור החשמל באמצעות חפץ מבודד, כמו למשל מקל עץ, כדי שהזרם לא יעבור אל האדם שנוגע בו. גוף

האדם נחשב למוליך חשמל, וזה עלול להיות מסוכן מאוד.

"אחרי מעשה האמא סיפרה לי שכשהיא ניתקה את הילד ממקור החשמל, היא הרגישה גם כן סוג של זרם שמכה בה, אך לא נפגעה, וזה כשלעצמו נס גדול". אייזנשטיין מציין שגם בשטח נראו ניסים גדולים. "אחרי שהילד קיבל כמה שוקים חשמליים הוא התעורר והחל לבכות", הוא מתאר. "הייתי בשוק מהתגובה המהירה, וכבר אז הבנתי שברוך השם, חייו ניצלו".

חיה, את היית במקום כל הזמן?

"כן, בוודאי, הדקות האלו של ההחייאה נראו עבורי כמו נצח. לא הבנתי מה בדיוק קורה, אבל אחרי שההחייאה הצליחה, הסבירו לי שצריכים לפנות את מאיר לבית החולים. הוא הובהל לשם באמבולנס, אושפז במחלקת ילדים, עבר בדיקות שונות ושוחרר כעבור יומיים. במשך כל האשפוז הרופאים לא גמרו לציין שהוא ניצל אך ורק בזכות ההחייאה המהירה שנעשתה לו. הם אמרו לנו באופן ברור שמספיק היה עיכוב של כמה דקות בטיפול, כדי שהילד לא יהיה איתנו חלילה". מאז אותו רגע נוצר קשר מיוחד בין משפחת איצקוביץ לבין המתנדב יוסי אייזנשטיין. "הודעתי לו שמהיום הוא כמו בן משפחה שלנו", מספרת חיה, "הוא הוזמן כמובן לסעודת ההודיה של מאיר, ולאחר מכן השתתף באירועים משפחתיים נוספים שלנו. במקרה אחר יוסי בעצמו חגג יום הולדת, ואנחנו ארגנו לו מסיבה. הוא הציל את הבן שלי, ואודה לו על כך עד סוף חיי".

גם אייזנשטיין מציין שעד היום, שנתיים אחרי האירוע, יש לו קשר מיוחד מאוד עם הילד שהציל. "אני מגיע לבית של משפחת איצקוביץ בכל פעם שאני מזדמן לאזור, וזה קורה לא מעט", הוא אומר. "בכל פעם אני מבקש לפגוש את מאיר, לפעמים אנחנו משוחחים או שאני מספר לו על הפעילות שלי בארגון, לפעמים הוא מראה לי יצירות שהוא עשה בבית הספר, נוצר בינינו חיבור מיוחד. זה אולי מצחיק, אבל בשבילי הוא לא עוד ילד. אני קורא לו 'הילד שלי' ומתרגש בכל פעם כשאני פוגש אותו".

תחנה שלישית:

משפחת דהן, חיפה

אלעד דהן מארח את זאב קדם, ניצול שואה

אם תשאלו את בני משפחת דהן מחיפה מה גורם להם לארוז כמעט מדי שבת את זאב קדם, הם לא יבינו את פשר השאלה. "זה סבא שלנו", הם יסבירו בפשטות ויתכוונו לכל מילה.

ואכן, כבר שלוש שנים שהם מתייחסים לזאב בן ה-86 כסבא לכל דבר. הכל התחיל כשאלעד דהן, האב, ביקש להתנדב ב'קרן לרווחת נפגעי השואה'. "רצייתי לתמוך בניצולי השואה, אבל לא סתם לתמוך, אלא חיפשתי מישהו שבאמת צריך עזרה ושאינו לו משפחה שתוכל לדאוג לו", הוא מסביר. "אני לא מתכוון דווקא לעזרה פיזית, אלא בעיקר לאווירה של בית ומשפחה מחבקת. חיפשתי את מי שזקוק לזה יותר מכל, וכך הגעתי לזאב".

"דק לפחרת הניתוח התבררו
לי הפרטים המלאים - מדובר
בבחור יתום שאבא וסבא שלו
נפטרו פאי ספיקת כליות. הוא
עולה חדש, נמצא בתהליכי
חזרה בתשובה ומטופל
בדיאליזה. ככל שנחשפתי
לעוד פרטים, כך התחלתי
להבין עד כמה הוא בודד
בעולם" (אסתי לרר)

זאב, כפי שמספר אלעד, עבר תלאות רבות בתקופת השואה. "הוא היה בשישה מחנות, כולל אושוויץ, וחווה את הדברים הנוראיים ביותר שאפשר להעלות על הדעת. זאב גם נמנה עם ניצולי שינדלר ויש לו לא מעט זיכרונות כואבים מאותם ימים, הוא צלול ולא שכח דבר. לא תמיד הוא משתף בזיכרונות, אך יש פעמים שבהן הוא פותח את הלב ומותר אותי המום מגודל הטרגדיה".

אבל הקשר בין אלעד לזאב לא מסתכם רק במפגשים ושיחות. "מהרגע הראשון נוצר חיבור מדהים בין משפחתי וילדיי לזאב", מבהיר אלעד. "הוא מתארח אצלנו באופן קבוע, כמעט בכל שבת, ובדרך כלל גם בחגים. אנחנו מזמינים אותו למסיבות יום ההולדת של הילדים שלנו ולאירועים משמעותיים נוספים. מבחינתנו הוא כמו סבא שלנו, והילדים אפילו לא שואלים אם זאב בא. ברור להם שהוא מגיע, ואם הוא לא בא - אז נשאלת השאלה".

גם כשמשוחחים על כך עם זאב, הוא מציין בהתרגשות שמהרגע שהכיר את משפחת דהן הוא קיבל משהו שמעולם לא היה לו. "אני מרגיש כמה אהבה יש לילדים של המשפחה, וזה נותן לי כל כך הרבה", הוא מסביר, "ויותר מכל - הקשר עם אלעד מיוחד במינו. נוסף על השיחות והביקורים, הוא גם מבשל לי ארוחות ושולח אותן. זו תחושה טובה לדעת שיש לי למי לפנות ויש מי שדואג לי".

משפחת דהן, האחריות לא כבדה מדי? זה לא קשה? "זה לא קושי, אלא אתגר. אני עובד במשך כל שעות היום וצריך לפעמים לצאת מוקדם כדי לקחת את זאב או

להתקשר אליו, ולא תמיד זה בשעות שנוחות ומתאימות לי. מעבר לכך, עם הזמן גם למדתי להכיר את זאב, והתחלתי להבין שיש מצבים שבהם צריך לעזוב הכל ופשוט לבוא להיות איתו, אפילו בלי לדבר, כי הוא זקוק לזה. "זה באמת דורש המון, אבל אני חייב לציין שאני מקבל ממנו כל כך הרבה, זה שווה הכל. אנו מנהלים שיחות שעוזרות לי ביום-יום לנהל את החיים שלי, גם הילדים שלי לומדים ממנו, כולנו שומעים את הסיפורים והזיכרונות ומקבלים פרספקטיבה לחיים. האמת היא שהרווחנו כאן סבא, וזה כיף אמיתי לכולנו".

אלעד גם מציין שמדי פעם הוא נשאל אם אינו חושש מיצירת קשר כה עמוק עם אדם בגיל כה מבוגר. "התשובה הקבועה שלי היא שאני לגמרי מאמין שכולנו איננו יודעים מה יהיה איתנו מחר, ולא חסרים מקרים שבהם דווקא הצעירים עוזבים את העולם לפני המבוגרים. אבל נוסף על כך, דווקא בגלל הגיל והמצב שלו - אם יש לי אפשרות להנעים לו את הזמן, איך אוכל לוותר? אני מסתובב כל היום עם רצון אחד - לזכות לגרום לו לאושר, ואם אני או משפחתי נזכה לעשות זאת, הרי שעשיתי את שלי בעולם".

תחנה רביעית:

משפחת ברייטקופף, ירושלים

נועה לוינגר מספרת על אימה נעמי ברייטקופף ע"ה, שביתה היה פתוח לבחורי ישיבות

היא גם מוסיפה דבר מעניין: "מה שהיה מיוחד אצל אמא הוא ההכלה לאין גבול, בלי שמץ של שיפוטיות. אף פעם לא עניין אותה איך נראה הבחור שהגיע, מה הוא לובש, על מה הוא חושב ומהן דעותיו. מבחינתה יש לקבל כל אחד ולכבד אותו כמו שהוא. זה הגיע מהמקום הכי אמיתי, ובאמת הבחורים שבאו אלינו קיבלו המון, בלי שום תנאים, עם הרבה תשומת לב ויחס אישי. הוריי תמיד התעניינו בכל אחד שנכנס ונתנו לו להבין שהוא חשוב להם יותר מכל דבר בעולם".

יחד עם זאת, מספרת נועה שהוריה הקפידו לשמור על דיסקרטיות. "אני יודעת שהיו בחורים רבים שהתייעצו איתם על כל מיני סיפורים ומקרים אישיים. לפעמים בשל אותם סיפורים היו אותם בחורים שינים אצלנו במשך תקופה, אך הוריי מעולם לא שיתפו אותנו בנסיבות שעומדות מאחורי הדברים. השמירה על פרטיות הבחורים הייתה בראש מעייניהם".

ומה מבחינה פיזית? לאמא שלך לא היה קשה לארח כל כך הרבה?

"זו שאלה מעניינת, וכדי להבין את התשובה צריכים להכיר את אמא שלי. התפיסה שלה לחיים אף פעם לא הייתה מנוקדת מבט של 'קל' או 'קשה'. אמא פעלה מתוך ערך עליון של 'לעשות מה שנכון', וזו המשימה שהיא הציבה מול עיניה. במשך כל השנים שבהן היא פתחה את הבית ואימצה כביכול כל כך הרבה בחורים, היא לא עשתה זאת בהכרח כי זה קל ומהנה, מה עוד שהיו פעמים שבהן פחות התאים לה שיבואו. היא עשתה את זה מתוך תחושה שזה מה שנכון לעשות ושזוהי השליחות שלה. זה מה שהפך אותה לכתובת נערצת לכל כך הרבה נערים ובחורים".

תחנה חמישית: משפחת גדלביץ, ביתר עילית

ריקה גדלביץ ובעלה פותחים דלת
למאות זוגות שזכו לשדך

קירות ביתה של משפחת גדלביץ, שכיום מתגוררת בביתר עילית (עד לשנה האחרונה התגוררה בהר נוף), היו עדים במשך עשרות השנים האחרונות לכל סוגי האירועים שתרצו - חגיגות אירוסין, בריתות, בר מצוות וגם חתונות ושבע ברכות. "אלו אירועים של הילדים האישיים שלנו, וגם של אלו שגדלו אצלנו", מסבירה **הגב' ריקה גדלביץ** בסיפוק.

הכל התחיל בשנות התשעים, כאשר ריקה ובעלה עלו לארץ ממוסקבה. הם חזרו בתשובה כמה שנים קודם לכן, ולארץ הגיעו כיהודים שומרי מצוות. ריקה החלה לעבוד במוסד שנקרא 'בית אולפנה', המיועד לתלמידות שעלו מרוסיה. בתפקיד זה היא נשאה במשך עשרים ושבע שנים, עד לשנה האחרונה.

"כל החיים שלי היו במוסד החינוכי של הבנות, הוא היה חלק ממני", היא מספרת. "אבל לצד העבודה החינוכית והלימודית, הפכתי עם הזמן להיות אמא להרבה מאוד תלמידות שהתגוררו אצלנו בבית. צריך להבין שמדובר בנערות שהגיעו לארץ בעלייה הגדולה מרוסיה, אולם המשפחות שלהן נותרו לעיתים בחו"ל, או שבאו לארץ ונשארו רחוקות מאוד מההווה התורני.

"אני פשוט נולדתי לתוך זה", מתארת **נועה לוינגר**. "נולדתי בבית שמארח בחורי ישיבות סביב השעון, בעיקר בערבי שבתות, אך גם כל ימות השבוע. זה התחיל כשהתגוררנו בבית וגן, והוריי אירחו בחורים מישיבות 'חברון' ו'עטרת ישראל' הסמוכות. עם הזמן האירוח התפתח, וגם אחרי שעברנו להר נוף המשיכו להגיע אלינו בקביעות בחורים רבים. בתחילה אלו היו חברים של אחי, אחר כך הצטרפו אליהם בחורים חוזרים בתשובה מישיבות באזור, בחורים חוצניקים, וכן בני דודים שניים ושלישיים של כל אחד... מדי פעם הייתה תחלופה בבחורים, אך היו גם כאלו שהגיעו בקביעות במשך כמה שנים והרגישו ממש כמו בני בית".

נועה מספרת שמה שמשך את הבחורים בעיקר היה היחס המיוחד של אימה - נעמי ע"ה. "אמא אהבה מאוד אורחים, ובכל פעם שבאו בחורים זה שימח אותה מאוד. היא הייתה מסבירת פנים ונעימה כלפיהם באופן מיוחד. היה להם פשוט כיף להתארח אצלנו, בפרט שחלק מהם היו רחוקים מאוד מהבית, וכאן הם מצאו מישהו שיכיל אותם, ידאג להם ויקשיב להם. לא אגב, אבא שלי היה שותף מלא של אמא, גם אליו הבחורים התחברו מאוד".

נועה נזכרת איך בסופי שבוע היה ביתם מתמלא במאכלי דגל האהובים על בחורים במיוחד, כמו קוגל תפוחי אדמה, אורז, עוגת שוקולד עסיסית, ועוד מאכלים שונים שהשתנו לפי הזמן והתקופה.

"הבית גם היה תמיד מוכן לפעולה, והארוחות היו גדושים בממתקים, חטיפים ופינוקים שונים", היא מתארת. "אני זוכרת שהייתה תקופה שבה אחד מאחיי נסע לחיזוק בשיבה בצרפת לזמן חורף. במשך כל אותם חודשים המשיכו חבריו לפקוד את ביתנו בקביעות כדי לקחת את הקוגל והחצילים המטוגנים, וכדי להתייעץ עם אמא. כשהם היו עחבים, אמא הייתה דוחפת להם עוד ועוד קופסאות עם אוכל, כדי שיהיה גם לבחורים אחרים.

"היא תמיד הסבירה לנו שהיא רוצה שהם ירגישו כאילו ביקרו בביתם. מבחינתה הבית שלנו היה גם הבית שלהם. אגב, הייתה שבת שבה הם לא יכלו להגיע, וההורים שלי פשוט נסעו אליהם לשיבה, כדי להביא את ה'סחורה'".

איך אתם הרגשתם עם זה, כילדים?
זה לא בא במקום כלשהו על חשבונכם?

"האמת היא שממש לא. הבית היה מרווח ואפשר לנו לארח ביד רחבה, בלי שנצטרך להצטופף או לפנות חדרים. לא זכור לי שאי פעם חשנו פגיעה בפרטיות בגלל האורחים הרבים", אומרת נועה.

אם רצינו שיטעמו טעם של שבת - היינו חייבים להזמין אותן לביתנו, וכך נוצר קשר קרוב ביותר".

בעלה של ריקה, הרב לוי גדליץ, עבד באותן שנים בישיבת 'אש התורה', וכך הם הצליחו לשדך מאות (!) מתלמידיהם-ילדיהם, ללוותם לחופה, ובמקרים רבים גם לשמש עבורם כהורים של ממש במשך כל השנים שלאחר מכן, עד היום.

"זו רק סייעתא דשמיא, באמת שאין לי שום הסבר אחר", היא אומרת, ומתברר כי סיפורי השידוכים הם רבים וכל אחד מהם מרגש ממשנהו. "נרקמו כאן שידוכים שלא ייאמנו", היא מוסיפה. "היה בחור שפגשנו בו לראשונה באופן מקרי ביותר, הוא היה אז עם כיפה קטנה אדומה, בקוטר של 5 סנטימטרים, רק התחיל להתעניין ביהדות, ובכל זאת הרגשנו את הפינה החמה שצומחת לו בלב.

באותה תקופה למדה אצלי בחורה שחזרה בתשובה והייתה ברמה רוחנית גבוהה. היא התעקשה שברצונה להתחתן דווקא עם בן תורה ואף פגשה כמה הצעות, אך אף אחד מהם לא התאים. בכל זאת החלטתי להציע לה את אותו בחור שנמצא רק בראשית דרכו. ראיתי בעיני את העתיד שלהם והאמנתי בשניהם.

"הייתי צריכה לעבוד קשה כדי לקדם את השידוך הזה, אך הדבר המדהים הוא שלפגישה השנייה הגיע אותו בחור בכובע וחליפה... את מסיבת האירוסין חגגנו במרפסת שלנו, וכיום יש לנו מהם כל כך הרבה נחת, והוא עומד

בראש ארגון קירוב מאוד ידוע ומפורסם. אנחנו שומרים על קשר הדוק, ולעיתים קרובות נוסעים איתם ועם ילדיהם לחופשות.

"במקרה אחר זכינו לחתן בחורה שהגיעה אלינו 'אך ורק לחודשיים', ותכננה לחזור לאחר מכן למוסקבה כדי ללמוד שם מקצוע, כפי שהוריה דרשו. בסופו של דבר היא התארסה בדיוק בזמן ששהתה בארץ, וכיום היא מתגוררת כאן, בסמוך אלינו, בביתר עילית. היו מקרים ששידכנו בחורים רוסים דווקא עם בנות 'צבריות' שנולדו בארץ. היה לנו אפילו שידוך של בחור רוסי עם תימנייה, הוא עלה יפה מאוד והם חיים באושר, ברוך השם.

"אני כל כך שמחה שיש לי כיום קשר קרוב עם הרוב המוחלט של הבנות ששידכתי", מוסיפה ריקה, "אנחנו מרגישות ממש כמו משפחה, הן כמו הבנות שלי. אני משתדלת לפגוש את אלו שמתגוררות באזור לפחות פעם בשבוע ולמסור להן שיעור. לכל שיעור כזה אני מכינה סיר גדול של מרק או תבשיל אחר, כאשר המנצח ביותר הוא כמובן מרק בורשט - כי אלו נשים רוסיות.

"אחר כך אנחנו יושבות ודנות בנושאים שונים הנוגעים לשלום בית ולחינוך ילדים. אני מבקשת מהן להרגיש בנוח להתייעץ איתי על כל מה שמטריד אותן, ומסבירה להן שאני כאן בשבילן והן יכולות לבקש כל דבר".

ריקה מציינת כי בשנים האחרונות היא נתקלת בניסיונות לא פשוטים דווקא עם הדור השני. "יש הרבה ניסיונות

ברחוב, והדברים קשים במיוחד להורים שעזבו את העולם הרוסי והחילוני כדי לדבוק בתורה. לא קל להם בכלל להתמודד עם הניסיונות של הילדים שלהם. זה באמת לא פשוט, אבל אני משתדלת לתמוך ולהיות מאחוריהם ככל שאני יכולה".

מכיוון שרבות מאותן בנות מתגוררות כיום בבית עילית, הן מתארחות עם משפחותיהן לעיתים קרובות מאוד אצל משפחת גדלביץ. "אני משתדלת מאוד שזה לא יבוא על חשבון ילדי הפרטיים", היא מדגישה, "ולכן אנחנו מקפידים שבכל ליל שבת נארח בבית כמה זוגות שירצו להגיע, אפילו עשרות אורחים, אבל בשבת בבוקר נהיה רק בני המשפחה.

"אני מודעת לכך שאחד הקשיים של העולים מרוסיה הוא חוסר במשפחה, כי מדובר במשפחות שהן בדרך כלל מאוד קטנות, לפעמים יש כאלו שאין להם בכלל בני דודים. כדי לתת להם להרגיש חוויה משפחתית, אנו מארגנים מדי פעם שבתות גדולות לכל הילדים שלנו. בשבת האחרונה שארגנו היו יותר מ-200 אנשים - כולם זוגות ששידכנו חכינו ללוות, יחד עם ילדיהם ובחלק מהמקרים גם עם הנכדים. אין מילים כדי לתאר את גודל השמחה והסיפוק".

תחנה שישית:

משפחת סופר, בני ברק

דבורה סופר פותחת דלת לילדי קרוב

"הזכות שלי לקרב ילדים ליהדות וללוות אותם בהיכרות הראשונה שלהם עם הדת, היא סגירת מעגל עבורי", אומרת **דבורה סופר**, מהמנהלות הוותיקות והמוערכות ביותר ברשת 'שובו'. "אבא שלי ז"ל היה גר ברוסיה בתקופת סטלין. הוא היה מעשרת התלמידים של הריי"צ שנשבעו לו שהם ילכו לכל שליחות שהוא ישלח אותם, במסירות נפש, באש ובמים, גם אם זה יגרום להם להיהרג על קידוש השם.

"בימים שאבא התגורר ברוסיה הוא עשה שליחויות רבות. כחלק מכך הוא היה רב ושוחט ונשא בתפקידים נוספים. בשלב מסוים אבא נידון למוות, והריי"צ החליט שחייבים להבריח אותו. כך למעשה הוא עלה לארץ, וכאן המשיך בפעילות שלו.

"כשהתחלתי לנהל את בית ספר 'שובו', היא מוסיפה, "נוכרתי בפסוק 'דור רביעי ישובו הנה'. זה היה בדיוק הדור הרביעי מאז הפעילות של אבא, וכמה סמלי שבדיוק אני אהיה זו שמקרבת אותם".

אלא שניהול בית הספר הוא מבחינתה של דבורה רק תחילתו של הסיפור, שכן חלק גדול מהילדים והילדות שלמדו בבית הספר הפכו אצלה לבני בית, במלוא מובן המשמעות.

"כך למשל היה עם חנה", היא מספרת. "היא התגוררה עד גיל תשע עם הוריה, אלא שאז אבא שלה, שהיה גוי, נעלם, וחנה נותרה עם אימה וסבתה. בשלב מסוים האם טסה לחו"ל, וחנה הקטנה המשיכה לגור אצל סבתה. כשחנה הייתה בת שבע עשרה נפטרה הסבתא, והיא נשארה בודדה בעולם. במשך תקופה קצרה היא שהתה

"מדובר בנערות שהגיעו לארץ בעלייה הגדולה מרוסיה, והמשפחות שלהן נותרו לעיתים בחו"ל, או שבאו לארץ ונשארו רחוקות מאוד מההוי התורני. אם רצינו שיטעמו טעם של שבת - היינו חייבים להזמין אותן לביתנו" (ריקה גדלביץ)

אצל אמא שלה בחו"ל, אבל ראינו מייד שלא טוב לה שם ומיהרנו לפעול שהיא תחזור לארץ".

דבורה מספרת שכאשר חנה נחתה בארץ, היא קיבלה את פניה בשדה התעופה, והביאה אותה כמוכן לביתה. "מאז חנה היא כמו ילדה שלנו. שנה וחצי היא הייתה בת בית, אחת מהמשפחה, לאחר מכן זכינו לחתן אותה עם בן ישיבה, וברוך השם חגגנו את החתונה בשמחה. היום יש לה כבר חמישה ילדים מתוקים - הגדול בכיתה ד', אחריו ילדה בכיתה ב', אחר כך יש ילדים במכינה ועוד ילדה מתוקה במעון".

מרגש לשמוע איך דבורה מתמצאת בגילים המדויקים של הילדים, אבל מבחינתה זה ברור מאליה: "חנה היא ממש כמו הבת שלי והילדים שלה הם נכדיי. אין שום אירוע שאנו חוגגים בבית בלי שחנה משתתפת בו. ואגב, היא לא היחידה. גם אסתר היא בת שלנו, והסיפור שלה מדהים במיוחד - ליווינו אותה במשך שנים, כאשר היה לה קשה מאוד עם הוריה שראו בעין לא יפה את ההתחזקות שלה. בהמשך זכינו לרקוד בחתונה שלה וגם לערוך לה שבע ברכות בביתנו. אני זוכרת איך אמא שלה ישיבה מולי בשבע ברכות, מאושרת וקורנת, שמחה כל כך במקום שאליו הגיעה בתה. ואגב, כיום אסתר מנהלת את אחד מבתי הספר הגדולים של 'שוב'. יש לה שמונה ילדים מתוקים, והשנה זכינו להכניס את בתה הבכורה לסמינר מצוין בבני ברק".

תלמידה נוספת שהתגוררה בבית משפחת סופר היא מיכל. "אחרי הלידה היא הגיעה אלינו, והילדים שלה כל כך מתוקים. כעת אנחנו בדיוק צריכים לקנות נעליים לבת הקטנה שלה שהתחילה ללכת..."

דבורה מדברת בסיפוק ובהתרגשות רבה. "הדבר המרגש מכל", היא מוסיפה, "זה שבזכות הקשר המיוחד הזה יש משפחות שלמות שחזרו בתשובה".

והיא מקנחת בסיפור שאירע לפני מספר שנים: "ההורים של אלכס, תלמיד לשעבר, הגיעו לבקר אצלנו בחג הסוכות יחד עם בנם. הכנו סעודה גדולה, ובמשך שבע שעות ישבנו בסוכה, שוחחנו והייתה אווירה טובה. "כשהגיע זמן תפילת מנחה ירד אלכס להתפלל, ואביו הצטרף אליו. כשהם עלו בחזרה לסוכה שמעתי את האב לוחש לבן: 'כמה צריך לשלם לבעלת הבית?' אלכס השיב לו שלא צריך לשלם כלל, ואף הוסיף: 'היא תיעלב אם תציע לה כסף'. כשאמא שלו שמעה את זה היא נדהמה וכל כך התרגשה. זמן קצר לאחר מכן הם החלו את צעדיהם הראשונים אל היהדות, וכיום הם מספרים שאותו ביקור הוא שפתח להם את הדלת והוביל אותם לשמירת שבת ולהתקרבות מלאה ליהדות.

"הסיפורים האלו נותנים לי המון כוח, הם ממחישים לי שאני אמנם מתאמצת כדי לפתוח את הבית, אבל בסופו של דבר - זוהי הזכות שלי. אין אושר גדול מזה". ●